

çağına bağlı bir kaza merkezi haline gelen şehir, muhtemelen gerek bu adlandırılışı gerekse limanı dolayısıyla XV ve XVI. yüzyıllara ait kaynaklarda Bender Ereğli veya Bendereğli (بندرکلی) şeklinde anılır. Daha sonraları Bendereğli adı yaygınlık kazanmıştır. Evliya Çelebi ise burayı Bartın Ereğlisi adıyla anmakta, ancak Kâtib Çelebi'nin *Cihannümâ*'sında Bendereğli şeklinin kullanıldığı görülmektedir. Ereğli'nin adı bazı Batı haritalarında Punderekli ya da Bender He-raclee şeklinde yazılmaktadır.

XVI. yüzyıl başlarına ait tahrirlere göre Ereğli fazla büyük olmayan bir kasaba özelliği taşıyordu. Burada toplam 221 hâne (yaklaşık 1200 kişi) bulunuyor, bunun 179'unu müslümanlar oluşturuyordu. Kırk iki hânedan ibaret gayri müslimlerin bir kısmı başka yerlerden gelmişlerdi. Bu sırada burada bir çarşı ve 113 dükkân mevcuttu. Çoğu dükkân sahibi olan halk zenaatkârlık yapıyor, bir bölümü denizcilikle, diğerleri ise tarımla uğraşıyordu. Hayli işlek sayılabilecek iskelesinden elde edilen vergi geliri 1532-1554 devresinde 10.000-20.000 akçe arasında değişmekteydi. Ticarî faaliyetlerin pek artmamasına rağmen XVI. yüzyılın ikinci yarısında nüfus % 50 dolayında artış gösterdi. Toplam hâne sayısı, 258'i müslüman olmak üzere 343'e (tahminen 1800 kişi) ulaşmıştı (S. Faroqhi, s. 137-140).

XVI. yüzyılda işlek limanı dolayısıyla giderek önem kazanan Ereğli, XVII. yüzyılda gemi inşa faaliyetleriyle de dikkat çekici bir gelişmeye sahne oldu. Burada 1655-1656 yıllarında dört kalyon, 1657'de dört kadirga, 1691-1692 yıllarında üç kalyon yapılmıştı (Bostan, s. 25). Ayrıca gemicilikle ilgili malzemeler de imal edilmekteydi. Üstüğü imali yanında kattan da hazırlanıyor ve bunlar zaman zaman donanmanın ihtiyacı için gönderiliyordu. Gemi yapımı XVIII. yüzyılda da sürdü. Nitekim 1703'te gemi inşası emredilen yerler arasında buranın da adı geçiyordu (Uzunçarşılı, s. 447). Bu emir uyarınca Ereğli'deki tezgâhlarda iki adet fırkateyn inşa edilmişti. XIX. yüzyıl başlarında (1817-1819) şehri gören Bıjışkyan, Ereğli'nin büyük ve eski bir yerleşim yeri olduğunu yazarken Ed. Bore nüfusunun 7000'i geçmediğini, Rum mahallesinin çoğu fakir kırk evden ibaret bulunduğunu, halkın dericilikle uğraştığını, kırmızı ve sarı maroken imal ettiğini belirtir (*Karadeniz Kıyıları Tarih ve Coğrafyası 1817-1819*, s. 20-22).

Bu yüzyılda ilk defa Köseağzı mevkiinde maden kömürünün bulunması Ereğ-

li'nin gelişmesinde bir dönüm noktası oldu. Kömürün asıl yaygın olduğu alan daha doğuda bulunan Zonguldak çevresi olduğu halde havzaya Ereğli Havza-yı Fahmiyyesi (Ereğli kömür havzası) adı verildi. Bugün de kömür işletmesi için Ereğli Kömürleri İşletmesi adı kullanılmaktadır. XIX. yüzyılın ikinci yarısında, kömürle daha yakından ilgilenmesi için dönemin hükümeti merkezi Ereğli'de olmak üzere bir Maden nâzırlığı kurdu (Ali Tanoğlu, s. 74). Ereğli aynı zamanda kömürün ihracat limanı durumundaydı. Bu yüzyılda Kastamonu vilâyetinin Bolu sancağına bağlı bir kazanın merkezi olan Ereğli, aynı yüzyılın son yıllarında V. Cuinet'nin verdiği bilgilere göre dört mahalle içinde 1255 eve sahip bulunuyor ve bu evlerde 6274 kişi yaşıyordu. Yine aynı kaynakta bilgilere göre burada minareli on cami, bir medrese, iki hamam ve 471 dükkân mevcuttu. 1314 tarihli *Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi*'ne göre ise Ereğli'nin nüfusu 5300 idi ve bu nüfus 915 evde yaşıyordu.

XX. yüzyılın başlarında Zonguldak büyüyüp önem kazanmaya başlayınca Ereğli bu yeni gelişen merkeze göre geri planda kaldı. Millî Mücadele döneminde 8 Haziran 1920 tarihinde Fransızlar 200 kadar asker çıkararak Ereğli'yi işgal ettiler. Ayrıca 10 Haziran günü Fransız gemileri de denizden Ereğli'yi topa tuttu. Fransızlar işgal sahası olarak Ereğli Kalesi'nden deniz kıyısına kadar tel örgü çekip Yenimahalle'ye hâkim oldular. Ancak Fransızlar, Yüzbaşı Cevad Rifat Bey'in idaresindeki kuvvetlerin yardımı gelmesiyle 18 Haziran 1920 tarihinde çekilmeye başladılar ve 19 Haziran 1920'de Ereğli'yi tamamen terkettiler.

Ereğli 1920 yılında Zonguldak mutasarrıflığına bağlanmış, Zonguldak'ın 1924'te il haline getirilmesiyle de bu ile bağlı bir ilçenin merkezi olmuştur. Cumhuriyet döneminin ilk nüfus sayımında (1927) 5180 olarak tesbit edilen nüfusu 1960 yılında 8812'ye ulaşmıştı. Ereğli'nin asıl gelişmesi, 1960'tan sonra burada bir demir çelik fabrikasının kurulmasına paralel olarak sürdü. 1961-1966 arasında ilk kuruluşu gerçekleşen, daha sonraki dönemlerde de genişletilen bu tesis, nüfusun 1960-1965 arasındaki dönemde birden bire iki katına ulaşmasına yol açtı. 1965 sayımında 18.978 olan nüfus 1970'te 28.904'e, 1975'te 45.992'ye ve 1990'da da 63.987'ye yükseldi.

Nüfus artışına paralel olarak Ereğli mekân üzerinde de genişledi. Şehrin en

eski mahalleleri olan Süleymanlar ve Orhanlar, Kaletepe denilen ve denize paralel olarak basık bir tepe üzerinde bulunurken yeni mahalleler bu tepenin eteklerinden güneydeki Göztepe istikametine doğru yayılmakta ve Tabakhane deresi vadisi vasıtasıyla içeriye doğru sozulmaktadır.

Ereğli'nin merkez olduğu aynı adlı ilçenin merkez bucağından başka Ormanlı adlı bir bucağı ve doksan iki köyü vardır. 1990 sayımının sonuçlarına göre nüfusu 152.710 idi.

BİBLİYOGRAFYA :

- Strabon, *Coğrafya: Geographika* (trc. Adnan Pekman), İstanbul 1969, XII/1-2-3, s. 18-20; Clavijo, *Timur Devrinde Kadis'ten Semerkand'a Seyahat* (trc. Ömer Rıza Doğrul), İstanbul 1933, I, 72-73; Kâtib Çelebi, *Cihannümâ*, s. 653; *Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi* (1314), s. 305-307; P. M. Bıjışkyan, *Karadeniz Kıyıları Tarih ve Coğrafyası 1817-1819* (trc. H. D. Andreason), İstanbul 1969, s. 20-22; Ch. Texier, *Asie Mineure*, Paris 1862, s. 623-624; Cuinet, IV, 512-513; Uzunçarşılı, *Merkez-Bahriye*, s. 447; Ahmet Ali Özeken, *Türkiye Kömür Ekonomisi Tarihi*, İstanbul 1955, s. 11, 118; Ali Tanoğlu, *Ereğli Kaynakları*, İstanbul 1958, s. 74; Tahsin Ayygün, *Karadeniz Ereğlisi Tarihi*, Ankara 1960; a.m.f., *Kurtuluş Savaşında Karadeniz Ereğlisi*, Ankara 1984; İstanbul 1961, s. 71; E. Winkler, *Die Wirtschaft von Zonguldak*, Viena 1961, s. 93, 102; Mübcecel Belik Kıray, *Ereğli, Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası*, Ankara 1964; Metin Tuncel, "Tarih Boyunca Türkiye'de Kent Kuruluşları", *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*, İstanbul 1981, s. 329; Enver Konukçu, "Komnenoslardan Osmanlılara Karadeniz Ereğlisi", *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*, Samsun 1988, s. 221-222; Süleyman Hatipoğlu, "Fransızlar'ın Zonguldak ve Ereğli'yi İşgal Etmeleri", *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (1-3 Haziran 1988)*, Samsun 1990, s. 77-82; Ünsal Yavuz, "Fransız Resmî Belgelerine Göre Ulusal Bağımsızlık Savaşında Karadeniz Limanları Üzerine Bir Deneme", a.e., s. 211; Brigitte Le Guen-Pollet, "Une Inscription D'Hé-raclee du Pont De 130 ap. J.C.?", a.e., s. 668-678; İdris Bostan, *Osmanlı Bahriye Teşkilâtı: XVII. Yüzyılda Tersâne-i Âmiriye*, Ankara 1992, s. 25; S. Faroqhi, *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler* (trc. Neyyir Kalaycıoğlu), İstanbul 1993, s. 137-140, 189; Mecdi Emiroğlu, "Demir-Çelik Endüstrimiz ve Ereğli", *İller ve Belediyeler Dergisi*, sy. 205, Ankara 1962, s. 512-517; Besim Darkot, "Ereğli", *IA*, IV, 307-309; J. H. Mordmann - [Fr. Taeschner], "Ereğli", *El²* (Fr.), II, 723.

Konya Ereğlisi. İç Anadolu bölgesinde Konya ovasının güneydoğu kenarı yakınında, Orta Toroslar adı verilen dağ sıralarının kuzeybatıya bakan etekleri önünde kurulmuştur. Anadolu yarımadasını boydan boya kateden çok önemli bir yolun Toros dağlarını geçmek için elverişli

bir tabii koridor durumunda olan Külek Boğazı'na varmadan önceki son konaklama yeri olarak önem kazanan Ereğli Anadolu'nun eski yerleşme yerlerinden biridir. Eski adının Heracleia Kybistra olduğu, Kybistra'nın Hitit dönemine indiği, Herakles'in adıyla zikredilmesinin ise Yunan kolonizatörlerinin burayı ona izâfe etmelerinden veya Bizans İmparatoru Herakleios'un tamirat çalışmalarından kaynaklanmış olabileceği belirtilir. Ancak Strabon burayı sadece Kybistra adıyla zikreder ve Tyana şehri civarında dağ eteğinde bir kasaba olarak anar. Bundan da ikinci ihtimalin daha kuvvetli olduğu söylenebilir. Milâttan önce 742 yılından itibaren Asur, daha sonra Kimmer, Frig ve Lidya istilâlarına uğrayan şehir 546'da Pers hâkimiyetine altına girdi. Milâttan önce 333'te Büyük İskender tarafından ele geçirildi. Onun ölümünün ardından Selefki Devleti'ne bağlandı ve bu devletin önemli şehirlerinden biri oldu. Hemen sonra da Roma idaresi altında Kapadokya eyaletine dahil edildi. Bizans döneminde stratejik öneme sahip bir sınır kalesi haline geldi. Müslüman Araplar'ın Anadolu'ya yönelik akınları sırasında İmparator Herakleios tarafından esaslı şekilde tahkim edildi. Araplar 644'ten itibaren kale önlerinde görüldüler; saldırılar 89 (707-708), 95 (713-

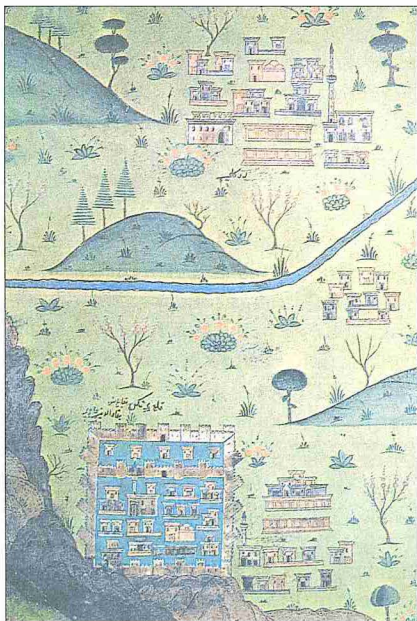
714) ve 187 (803) yıllarında da sürdü. 806 yılı Ağustosunda Hârûnürreşîd döneminde zaptedilen ve bir ara elden çıkan kale, 216'da (831-32) yeniden Me'mûn tarafından ele geçirildiyse de bu hâkimiyet uzun süreli olmadı. Bu mücadeleler dolayısıyla şehrin adı Ortaçağ Arap kaynaklarında Hirakle (هراقله), Hirakliye (هراقليه), Irakliye (اراكليه) şekillerinde geçer.

Yeniden Bizans hâkimiyetine giren ve bu dönemde "Kuyudaki Yahyâ" adlı bir hıristiyan azizin yurdu olarak kutsal bir ziyaret yeri ve dinî bir merkez durumunda bulunan Ereğli XI. yüzyılın sonlarına doğru Selçuklular tarafından fethedilmeye kadar Bizans'ın elinde kaldı. 1077'de başlayan Selçuklu hâkimiyeti sırasında şehir ve çevresi Haçlı seferleri güzergâhında bulunduğu için büyük sıkıntı ve karışıklıklara mâruz kaldı. 1097'de ilk Haçlı istilâsına uğradı (Runciman, I, 145). 1101 yılında Akşehir-Konya-Ereğli yoluyla Suriye'ye inmekte olan bir Haçlı ordusu Selçuklu Sultanı I. Kılıcarşan tarafından şehir civarında imha edildi. XII. yüzyılın sonlarında, II. Rükneddin Süleyman Şah'ın gerek iç mücadeleler gerekse Bizans'la meşgul olmasını fırsat bilen Ermeni Prensi II. Leon Toros dağlarını geçerek Ereğli ve Kayseri'ye saldırdı. Bu saldırı 1199 yılında püskürtüldü ve şehir kurtarıldı. Bir süre daha Ermeniler'le Selçuklular arasındaki mücadelelere sahne olan şehir, Selçuklu Devleti'nin parçalanmasından sonra 1276'da Karamanlılar'ın hâkimiyetine girdi. 1291'de Geyhatu Han tarafından alındı ve tamamıyla tahrip edildi. Yıldırım Bayezid zamanında ilk defa Osmanlı hâkimiyeti altına girdiyse de bu uzun süreli olmadı. Yeniden Karamanoğulları'nın ele geçirdiği kale Fâtih Sultan Mehmed'in Karaman Beyliği'ne son verişine kadar (1466-1467) Karaman-Memlûk ve Osmanlılar arasındaki mücadeleye sahne oldu. Osmanlı idaresinin ilk yıllarında bölgede baş gösteren karışıklıklar burayı da etkiledi. Rum Mehmed Paşa bir üs haline gelmesini önlemek için kaleyi yıktırdı ve burayı açık şehir haline getirdi. Bunun hemen ardından II. Bayezid döneminde Memlûk saldırıları ile karşı karşıya kaldı. XVI. yüzyıldan itibaren sükûnete kavuşan şehir XVII. yüzyılda Celâlî isyanlarından etkilendi.

Osmanlı idarî teşkilâtında Karaman eyaletinin Konya sancağına bağlı üç nahiyeli (merkez, Kilseme, Karacadağ) bir kazanın merkezi olan ve bazı kaynaklarda

Karaman Ereğlisi şeklinde anılan şehir XVI. yüzyılda orta büyüklükte bir iskân merkezi durumundaydı. Tahrir defterlerindeki bilgilere göre Ereğli XV. yüzyıldan itibaren gerek fizikî yönden gerekse nüfus bakımından gelişme gösterdi. Bu gelişmede yol kavşağında bulunması önemli rol oynadı. II. Bayezid döneminde 1502'de altı mahalleli küçük bir kasaba durumunda olan Ereğli bu sırada 182 hâneye, altmış bir müccered nüfusa (yaklaşık 970-980 kişi) sahip bulunuyordu. En kalabalık mahallesini Cami mahallesi oluşturuyordu. I. Selim döneminde 1518'de mahalle sayısı yine aynı olup (Cami, Hacı Dâvud, Hacı Kayser, Mencik, Hacı Yûsuf, İne Mûsâ) nüfusu 212 hâne, doksan iki müccered (yaklaşık 1100-1200 kişi) kadardı. Kanûnî Sultan Süleyman dönemi başlarında yapılan tahrirlere göre ise altı mahallede 184 nefer erkek nüfus kayıtlı bulunuyordu. XVI. yüzyıl ortalarına doğru nüfusta giderek belirli bir artış meydana gelirken yeni mahalleler de teşkil edilmeye başlandı. Nitekim bu dönemde mevcut mahallelere Mûsâ Halife adlı yeni bir iskân birimi daha eklenmiş, nüfus 382 nefere (tahminen 2000 kişi) yükselmişti. Söz konusu dönemlerde gerçekleştirilen İran seferleri esnasında sefer yolu üzerinde önemli bir menzil ve konak olması şehrin gelişmesinde rol oynadığı gibi artan ticarî faaliyet ve zengin vakıfların tesis edilmiş bulunması da bunda etkili oldu. 1580'lerde Ereğli'de mahalle sayısı yirmi üçe yükselmiş, nüfus da büyük bir artış göstererek 4000 dolayına ulaşmıştı. Önceleri şehrin en kalabalık iskân yerini Cami mahallesi (Ulucami) teşkil ederken bu son tarihte Kazancı Mescidi, Kiçi Zâviye, Hacı İshak mahalleleri nüfusun yoğunlaştığı yerleri oluşturmuştur. Ereğli'de ayrıca bir bedesten, en az altmış vakıf dükkânı vardı. Bunlardan otuzu Ulucami vakfına ait bulunuyordu (Konyalı, s. 236-415). Ereğli XVII. yüzyılda da bu gelişmesini sürdürdü. Şehrin bu yüzyıldaki durumundan bahseden kaynaklardan *Cihannümâ*'da buradan yirmi iki mahallesi bulunan bir "kasaba-i azîme" olarak söz edilir. Yine buranın giderek mâmur bir hale gelmekte olduğuna temas eden Evliya Çelebi, Karaman Ereğlisi dendiğini belirttiği şehrin Haremeyn evkafına bağlı bulunduğunu yazar ve birçok mescid, tekke, han, hamam, çarşı, pazar ile Mimar Sinan'ın eseri olan Rûstem Paşa Kervansarayı ve Koca Mehmed Paşa Camii'nden

Konya Ereğlisi'nin XVI. yüzyıldaki durumunu gösteren bir minyatür (Matrakçı Nasuh, *Beyân-ı Menâzil-i Sefer-i İrâkeyn*, IÜ Ktp., TY, nr. 5964, vr. 18*)



bahseder; Peygamberınarı denilen yerin çevrenin tek su kaynağı olduğunu ve bunun su nâzırının idaresinde olduğunu belirtir. XVIII. yüzyılda Çapanoğulları'nın nüfuzu altına giren Ereğli, 1832'de Mısır kuvvetleriyle Anadolu'da ilerleyen Kavalalı İbrâhim Paşa tarafından işgal edildi. 1833 Kütahya Antlaşması ile boşaltılınca yeniden Karaman vilâyetine bağlandı. Bu sıralarda Ereğli'den geçen Alman Maresâli Helmuth von Moltke burayı "dağların eteğinde ağaçlar altına gömülmüş, oldukça büyük, fakat hemen hemen boşalmış bir kasaba" olarak tasvir eder. XIX. yüzyılın sonlarına doğru Konya Ereğlisi'nin on üç mahallesi, dört camii, on sekiz mescidi, üç hanı ve 300 kadar da dükkânı bulunuyordu. *Kâmûsü'l-a'lâm*'a göre burada 300'ü Ermeni, 200'ü Rum olmak üzere toplam 4600 kişi yaşıyordu. İstanbul'dan hareket eden hacı kabilelerinin ve doğu seferine çıkan orduların yolu üzerinde önemli bir konaklama yeri durumunda olan Konya Ereğlisi, XX. yüzyılın başlarından itibaren de Haydarpaşa-Bağdat demiryolu üzerinde bir istasyon olarak ulaşımındaki önemini sürdürmüştür.

Cumhuriyet döneminin başlarında 1927 yılında nüfusu 7500'ün altında iken (7476) 20 Kasım 1934 tarihinde temeli atılan ve 4 Nisan 1937'de açılışı yapılan büyük bir pamuklu dokuma fabrikası Ereğli'nin canlılığını arttırdı. 1940 yılında 10.000'i aşan (12.561) şehrin nüfusu 1960'ta 30.000'i (31.935), 1975'te 50.000'i (50.354) aşarak 1990 sayımında 74.283'e ulaştı. Ereğli günümüzde Konya iline bağlı bir ilçenin merkezidir. Tarihî eserler yönünden zengin olan Ereğli'de bugüne ulaşan XV. yüzyıl yapısı Karabaş Velî Külliyesi, Selçuklu zamanından kalma Ulucami, XVI. yüzyılda yapılan Ağalar Mescidi, Şeyh Şehâbeddin Zâviyesi (1390-1391), Rüstem Paşa Kervansarayı başlıca âbideleri teşkil etmektedir.

Ereğli'nin merkez olduğu aynı adlı ilçenin merkez bucağından başka Çakmak adlı bir bucağı ve kırk üç köyü vardır. 1990 sayımının sonuçlarına göre nüfusu 116.847 idi.

BİBLİYOGRAFYA :

Strabon, *Coğrafya: Anadolu* (trc. Adnan Pekman), İstanbul 1987, XII, 5, 9, 10, 12; Taberî, *Târîh* (Ebû'l-Fazl), II, 103; VI, 439, 492; VIII, 308, 320, 322, 625; Aşıkpaşazâde, *Târih* (Atsız), s. 218; Kâtib Çelebi, *Cihannümâ*, s. 616; Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, III, 28-37; H. von Moltke, *Türkiye Mektupları* (trc. Hayrullah Örs), İstanbul 1969, s. 222-223; *Konya Vilâyeti Salnâmesi* (1305), s. 100; Texier, *Küçük Asya*, III,

91-92; Konyalı, *Konya Ereğli'si Tarihi*, İstanbul 1970; Utkan Kocatürk, *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi (1918-1938)*, Ankara 1983, s. 570, 600; Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye Tarihi*, İstanbul 1984, bk. İndeks; Runciman, *Haçlı Seferleri Tarihi*, I, 145; II, 21-23; Şenol Çelik, *Ereğli Kazası (1500-1520)*, (yüksek lisans tezi, 1990), Mİ Sosyal Bilimler Enstitüsü; *Kâmûsü'l-a'lâm*, II, 838; Besim Darkot, "Ereğli", *İA*, IV, 308-309; J. H. Mordtmann – [Fr. Taeschner], "Ereğli", *El²* (İng.), II, 705.

Marmara Ereğlisi. Marmara denizinin kuzey kıyısında Tekirdağ ile Silivri arasında, Molaburnu adı verilen bir burunla son bulan batı-doğu doğrultulu bir yarımada üzerinde kurulmuş olup Tekirdağ Ereğlisi olarak da anılır. Tarihi İlkçağ'a kadar inen şehrin üzerinde yer aldığı yarımada'nın karaya bittiği batı kesimi surlarla çevriliydi. Bu eski surların bazı kalıntıları günümüze kadar ulaşmıştır. Yarımada'nın kuzeyinde bulunan koy da söz konusu yarımada tarafından lodos fırtınalarından korunduğu için İlkçağ'ın küçük tonajlı gemilerine iyi bir barınak teşkil ediyordu.

Milâttan önce 599'da Trakya ve ardındaki ülkelerle ticaret yapmak için Sisamlılar tarafından kurulan ve eski adı Perinthos olan bu liman şehrine IV. yüzyıldan itibaren Herakleia, öteki Herakleialar'dan ayırmak için de Herakleia Thraciae (Trakya Ereğlisi) denmeye başlandı. Ortaçağ'da bu liman şehrinin ehemmiyeti daha da arttı. Burası Bizans'ın önemli şehirleri arasında bulunuyor ve Venedikliler'in Bizans'la olan ticaretinde büyük bir yer tutuyordu. 1204 yılında İstanbul Haçlılar'ın eline geçince Marmara kıyıları bir anlaşma çerçevesinde Bizans'la Haçlılar arasında paylaşıldı. Bunun sonucunda Ereğli Haçlılar'ın payına düştü. Venedikliler bu şehri uğrak yeri olan bir iskele ve Trakya'nın zengin ovalarının ürünü olan buğdayın bir ihrâç kapısı olarak kullandılar.



Marmara Ereğlisi'nde eski sur kalıntıları

Ereğli, 1264'te Venedik'in baskısı karşısında ittifakı bozan Bizans imparatorunun İstanbul'dan sürdüğü Cenevizliler'in ikametine ayrıldı. Bunlar 1268'de Galata'ya geri döndüler, fakat 1352 yılında Ereğli'yi zor kullanarak ele geçirdilerse de bu uzun süreli olmadı. Osmanlılar'ın Rumeli'ye geçişleri ve Gelibolu yarımadasının karaya bağlandığı kesimden itibaren sağ ve sol kollara yönelik fetih faaliyetleri sırasında bu yöre onların hükmü altına girdi. Ancak Ereğli'nin kesin olarak nasıl ve ne şekilde ele geçirildiği hususunda kaynaklarda bilgi yoktur. Evliya Çelebi'nin, buranın Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa tarafından alındığını belirtmesi başka kaynaklarla teyit edilmemektedir. Ereğli Osmanlı idaresi altına girdikten sonra limanı dolayısıyla önemini korudu. Balkanlar'dan ve Trakya'dan gelen tahıl ürünleri bu liman üzerinden gemilerle İstanbul'a sevk ediliyordu. Şehir XV. yüzyılın ikinci yarısında Fâtih Camii ve İmareti'nin vakfı arasında bulunuyordu. Bu vakfa ait 1489-1490 tarihli *Muhasebe Defteri*'ne göre Çorlu'nun bir köyü durumunda olan Ereğli'de 583 hâne vardı. XVI. yüzyılda vakıf dolayısıyla nüfusta artış oldu. 1529'da on dört mahallede 450 hâne (2500 kişi), 1540'ta ise yirmi mahallede 639 hâne (3500 kişi) yaşıyordu. Ayrıca burada bir de tuzla vardı (Gökbilgin, s. 303, 311).

Ereğli büyümesini XVII. yüzyılda da sürdürdü. Bu yüzyılda şehre gelen Evliya Çelebi Ereğli'yi büyük bir liman ve eski bir kale olarak tasvir eder; ancak mahalle, hâne, cami ve mescid sayılarını vermez. XVIII ve XIX. yüzyıllarda Trakya'nın iç kesimlerine bağlılığı gittikçe zayıflayarak gerileyen Ereğli'de XIX. yüzyıl sonlarında 130 kadar hâne vardı. Bu gerileme Cumhuriyet'ten sonra da sürdü. 1935 yılında 1433 olan nüfusu, arada iniş ve çıkışlar göstererek 1975 yılına kadar 2000 sayısını geçemedi. Nüfus 1975'te 2397'yi, 1980'de 3102'yi buldu. 1985'te yeniden 2943'e düştü. 1987'ye kadar Tekirdağ ilinin Çorlu ilçesine bağlı bir bucağı merkezi olan Ereğli 19 Haziran 1987'de kabul edilen ve 4 Temmuz 1987 tarihli *Resmî Gazete*'de yayımlanan 3392 sayılı kanunla yeni kurulan Marmara Ereğlisi ilçesinin merkezi oldu. 1990 yılında yapılan sayıma göre nüfusu 5957'ye ulaştı. Yaz aylarında nüfusu birkaç katına ulaşan Ereğli, İstanbullular'ın yazlığı olarak konut sayısı yönünden hızla artan bir fizikî gelişmeye sahne olmaktadır.